

проведення конференцій), усього виступили 342 учасники. У 2010 р. кількість секцій збільшилася до 17, а загальна кількість учасників становила 329 осіб. У 2011–2014 рр. на конференціях обговорення питань проводилося за традиційними напрямками. Щодо загальної кількості учасників конференцій, то у 2011р. — 284, у 2012 р. — 373, у 2013 р. — 376, у 2014 р. — 371 особа.

Таким чином, у період з 1999 по 2014 рр. було проведено 16 конференцій молодих учених. З кожним роком просліджується чітка тенденція до збільшення кількості студентів-учасників цих конференцій. Якщо в перші роки брали участь переважно аспіранти, кандидати наук, доценти, викладачі, то останнім часом майже 60% доповідачів становлять студенти різних курсів. Крім того, щорічно збільшується кількість гостей конференції — молодих науковців, що свідчить про зростаючий престиж наукової діяльності академії. Усього за 15 років виступили 4683 учасника, зокрема 954 особи (20%) з різних міст України, 24 особи (0,6%) — іноземні учасники.

Важливим завданням вищої школи є відбір і долучення талановитої молоді до наукової діяльності, поступове нарощування її творчого потенціалу від перших курсів навчання, зокрема завдяки конференціям молодих учених. Так, чимало колишніх студентів ХДАК, що брали участь у цих конференціях, продовжили свою науково-дослідницьку діяльність, успішно захистили дисертації та почали викладати в академії. Серед них — М. В. Александрова, О. І. Галонська, Л. М. Колчанова, О. О. Литвиненко, В. С. Мірошніченко, К. Ю. Насонова, Ю. О. Пічугіна, О. Г. Ситник, Г. В. Старкова, О. О. Тарасова, Н. Є. Шолуха та ін.

Т. В. Земляна

АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ТА СУЧАСНИЙ СТАН ПРОФЕСІЙНОЇ ТУРИСТИЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

T. V. Zemliana

DEVELOPMENT CONSIDERATIONS AND THE CURRENT STATE OF PROFESSIONAL TOURISM EDUCATION IN UKRAINE

Динамічний розвиток туризму є одним із національних пріоритетів кожної країни, важливим чинником підвищення рівня соціально-економічного розвитку держави та якості життя громадян, створення нових робочих місць, поповнення валютних резервів й підвищення авторитету держави на міжнародній арені.

Розвиток туризму в Україні на сучасному етапі ускладнюється через низьку якість послуг, що надаються суб'єктами туристичної діяльності, нерозвинуту інфраструктуру туристичної галузі, недостатню матеріально-технічну базу й нестабільність податкової та правової політики тощо.

Актуальність питань, які нині постають у галузі туризмології, підтверджують такі документи: основні положення Державної програми розвитку туризму на 2002–2010 рр., Закону України «Про туризм»,

Міжнародних правових актів з питань урегулювання туристичної діяльності тощо. Ці документи визначають стратегічні завдання, основні напрями й шляхи розвитку туризму, що висуває методологічні, теоретичні й практичні завдання перед педагогікою туризму.

Педагогіка туризму — наука, яка вивчає процеси виховання, навчання та розвитку особистості в контексті гуманітарно-соціальних функцій туризму.

Усе це актуалізує проблему підготовки фахівців нової генерації, котрі вільно володіють сучасними інформаційними технологіями та спеціальними програмними продуктами, іноземними мовами, добре знають організацію роботи туроператорів, турагентів і механізм взаємодії між ними, здатні швидко й грамотно підготувати основні типи документів, уміють спілкуватися з клієнтами та партнерами, приймати рішення в нестандартних ситуаціях на ринку, розробляти групові та індивідуальні тури й розраховувати їхню вартість, упевнено володіють навичками аналітичної, дослідницької та маркетингової діяльності, є носіями високої культури.

Питання розвитку ринку професійної туристичної освіти в Україні були предметом розгляду в працях І. І. Бондар, О. О. Любіцевої, С. М. Мархонос, С. В. Мельник, М. А. Молочко та ін. Об'єктом досліджень цих учених є: система освіти загалом, безпосередня система виховної роботи у ВНЗ, система професійної підготовки. З погляду педагогіки напрямками досліджень, за якими вчені пропонують вирішувати проблему підготовки фахівців для туристичної галузі, здебільшого є роль та функції держави в галузі управління освітою, технологія та засоби управління ВНЗ, упровадження інноваційних процесів у систему управління освітою, удосконалення стандартів у галузі управління освітою, професійно-творчий розвиток студентів, моніторинг, контроль та оцінювання в галузі управління освітою.

Реформування системи державного регулювання галузі висвітлює проблеми, які потребують вирішення, зокрема це невідповідність чинної нормативно-правової бази потребам та тенденціям розвитку туристичної галузі.

Розвиток професійної туристської освіти в Україні відбувається в межах основних напрямів розвитку нової освітньої системи. Вирішення проблеми підготовки туристських кадрів здійснюється шляхом структурної перебудови системи, що склалася завдяки формуванню й широкому застосуванню можливостей додаткової освіти. Кадрове забезпечення розвитку туризму включає:

- визначення потреби в кваліфікованих фахівцях;
- визначення переліку туристських професій і спеціальностей;
- розробку навчальних програм і методичної літератури;
- сприяння формуванню мережі спеціалізованих навчальних закладів та забезпечення якісної підготовки викладачів.

У контексті європейської інтеграції та соціально-економічного розвитку у світі пріоритетом в освіті кадрів туризму в Україні є неперервна підготовка фахівця.

Таким чином, сучасна професійна освіта фахівців для сфери туризму як наукова проблема має такі пріоритетні завдання:

- модернізацію системи управління організаційно-педагогічної роботи в туризмі;
- інтенсифікацію делегування педагогічних функцій і повноважень усім рівням туристської освіти;
- компетентну організацію, відкритість і доступність педагогічного процесу та туристської справи;
- використання дискусійно-проблемного методу обговорення програм підготовки кадрів;
- визначення особистої відповідальності кожного педагога за спеціальністю та профілем підготовки фахівців.

О. О. Holian

**THE CURRENT STATUS OF ALTERNATIVE KINDS OF TOURISM
IN THE CONTEXT OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT:
THE CASE OF FOREIGN EXPERIENCE**

О. О. Голян

**СУЧАСНИЙ СТАН РОЗВИТКУ АЛЬТЕРНАТИВНИХ ВИДІВ
ТУРИЗМУ В КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ
(НА ПРИКЛАДІ ІНОЗЕМНОГО ДОСВІДУ)**

The birth of alternative tourism was due to high criticism for mass tourism and its negative effects on destination areas. Alternative tourism emphasized the idea of preserving social, natural and historical assets of tourist destinations. Hence, it was considered as the main factor in tourism development. As a consequence of alternative tourism, the concept of sustainable tourism was used as the main goal for tourism development.

Nowadays, all travellers who do not undertake a normal type of vacation are lumped together under the general heading of alternative tourism. Some really do appear to suggest that anything other than mass tourism should be graced with the alternative label. There are a number of themes that recur in many discussions on alternative tourism. Firstly, alternative tourism is applied to tourism which does not damage the environment, is ecologically sound, and avoids the negative impacts of many large-scale tourism developments undertaken in areas which have not previously been developed. Secondly, alternative tourism is thought to consist of smaller scale developments, or attractions for tourists which are set in villages or communities and organized by them. These are seen as having fewer negative effects - social or cultural - and a better chance of being acceptable to the local people than mass tourism. Thirdly, there is the question of who benefits. Certain kinds of tourism are called alternative because they are not exploitative of the local people, because the benefits flow to local